

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Responsio Ad Accusationes Quibus De Mala Doctrina
Accusatur Apud S. Sedem Florentius De Cocq Ecclesiae S.
Michaëlis Antverpiæ Ord. Præmonstrat. ... In Libello, Cui
Titulus: Propositiones per Belgium ...**

Cocq, Florentius de

Lovanii, 1693

Responsio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40343

Respondimus interim ad primam propositionem supra objectam, quod meritò illa sit proscripta, cum falsum sit, liberum arbitrium non posse ullum vitare peccatum; cum possit vitare quodlibet, sed per Dei gratiam.

Ad alteram respondimus eandem, etiam eandem esse falsissimam; cum plurima bona naturalia, hoc est, ex solis naturæ viribus orta, sint agnoscenda: maximè, cum omnis Dei creatura sit bona. Deindè advertendum est, to *solis*, in dictâ propositione excludere etiam generalem Dei concursum.

Ad tertiam denique propositionem objectam respondimus, vel illam damnatam esse propter motivum à falsâ doctrinâ distinctum, puta ob acerbiorum censuram: vel etiam (juxta alios) Authorem istius Propositionis intellexisse per gratiam, *gratiam justificantem*, ut patet ex aliis Propositionibus adjunctis & condemnatis, quæ dicunt, *omne quod agit peccator, peccatum esse: quod vera Charitas non possit consistere cum statu peccati*; falsum autem est, quod sine tali gratiâ, id est, *justificante*, non detur bonus usus liberi arbitrii: cum & in peccatoribus bona opera possint inveniri.

Quibus omnibus ritè perpensis, mirum iterum est, accusatores nostros opinionem hanc, tot Sanctorum Patrum & præcipuorum Theologorum testimoniis comprobata, & suffultam, ut singularem nobis affricare: multò magis, quod eandem à Sanctâ Sede per Belgii salutem, & fusum Jesu Christi Sanguinem petant condemnari.

A C C U S A T I O III.

Gentiles, etsi nullo pravo sine Virtutum suarum actus maculassent defectu tamen relationis debitæ asserimus eosdem deliquisse. Florentius de cocq in Thesis Antverpiæ defensis 10. Martii 1677. Thesi 13. Parte 3.
Artic. 5.
num. 3.

R E S P O N S I O.

Doctrinam hanc tradidi hucusque secutus S. P. Augustinum cum tota Augustinianorum Theologorum Schola; adèd ut rursus mirum sit, accusatores meos, me solum ac quosdam alios hujus Academiæ Theologos hic accusare: studiosè suppressis illis, qui contentiosius hanc opinionem hucusque defendunt cum suo S. Augustino.

Cum enim Julianus Augustino Stoicorum, aliorumque Virtutes abneganti objecisset, an ergo si gentilis nudum operiret, esset peccatum: Respondit S. Doctor in hunc modum lib. 4. Julian. cap. 3. *Prorsus in quantum non est ex fide, peccatum est; non quia per se ipsum factum, quod est nudum*

dum operire, peccatum est: sed de tali opere non in Domino gloriari, solus impius negat esse peccatum.

Idem in accusato articulo dico, & volo intelligi cum S. Augustino.

Pro quo profiteor in primis cum S. Theologicâ Facultate Lovaniensi, quæ à paucis abhinc annis per deputatos suos S. Sedi exhibuit inter alia sub titulo de virtutibus Theologicis hoc dogma num. 5. *omne opus, ut plene bonum sit, & ne venialiter quidem in eo delinquatur, debet ex tali charitate (Scilicet latè dicta, seu bonâ voluntate, de qua ad accusationem subsequentem) procedere, ac per ipsam referri in Dominum Deum: nec enim, teste Augustino, fructus est bonus, qui de radice charitatis non surgit.*

6. *Attamen relatio illa per charitatem perfectam fieri non debet: sufficit eam fieri per charitatem imperfectam.*

7. *Sed neque necessaria est relatio ex charitate actuali, sive ex charitate, super quam fiat actualis reflexio.*

8. *Hæc namque continua in operibus nostris reflexio est multis hujus vitæ distractionibus impossibilis.*

9. *Sufficit ergo, quod opera nostra per charitatem virtuales in Deum referantur.* Hactenus per suos deputatos S. Facultas Theol. Lovaniensis.

Quod verò doctrina hæc eadem cum nostrâ accusatâ, probata fuerit S. Sedi, testantur ipsi deputati fide dignissimi. Certè Amplissimus ac Eximius D. Martinus Steyaert Vicarius Sylvæduc. illorum deputatorum unus, post legationem suam Romæ feliciter absolutam in suis Aphorismis publicè editis, Thesisibus &c. Hanc ipsam doctrinam constanter docet, ut & alii de hac Academia Doctores.

Lubet audire ejus verba, ita enim scribit Aphorism. p. 2. Disputatione 31. *De relatione operum in Deum: dicemus breviter, quæ Schola hæc Lovaniensis jam pridem tenet, & non ita pridem per deputatos suos (quorum ipse unus) apud Sedem Apostolicam est professus. Tenet itaque, ut non peccetur saltem venialiter, dum opus aliquod, seu externum, seu internum deliberatè ponitur, deberi illud referri in Deum ex affectu charitatis, seu amoris Dei casti: qui tamen amor non sit necessariò charitas strictè & propriè dicta; neque relatio illa necessariò actualis, cum sufficiat Virtualis. Referri autem Virtualiter, ex tali dilectione censetur, quod ex virtute ejus, quæ post actum manere solet, profluit, uti collectio herbarum procedit ex vi & virtute actus, quo quis prius sanitatem per pharmaca obtinendam intendit.*

Opus interim, quod sic non refertur, non ideo peccatum vocatur, sed sæpè est moraliter bonum, ut alibi suo loco ostensum est: & nisi hoc admisissent deputati jam dicti, nuntiabatur ipsis damnandam fuisse hanc scholæ suæ sententiam.

Peccat igitur, qui actum suum non refert: sed cum actus referri potuit, signum est non esse malum. Unde, si actum ipsum, malum fortasse, vel peccatum

vocant

vocant quandoque veteres, non tam ipsum actum considerant, quam defectum relationis illi conjunctum: quod nec etiam celarunt (deputati) ubi ad distinctius loquendum premebantur.

Sic Augustinus, qui opera Infidelium ad Deum non relata accusaverat, dum pressus est à Juliano, an igitur, si infidelis nudum operit, opus illud peccatum dici debeat, disertè respondit, non opus ipsum, quod est operire nudum, peccatum esse, sed de hoc non in Domino gloriari, seu ad aliud, quam ad Deum hoc referre.

En ipsam, & eandem opinionem, de qua hic accusamur. Quid enim aliud umquam diximus, aut docuimus? Quia tamen propositionem nudè sine nostrâ explicatione, aut restrictione (quam tamen ubique satis explico, aut restringo) accusare solent Accusatores nostri, Cogor ipse eandem hic breviter proponere.

De Doctrinâ illâ ago ex professo in Principiis Theol. p. 1. fol. 198. edit. primæ, & fol. 219. edit. secundæ, ubi sectione 4. dico in primis, quod omnis actus moralis ut sit Bonus, debeat referri ad Deum tamquam ultimum finem; quod confirmo ibidem ex S. Scripturâ, SS. Ecclesiæ Patribus, ac ipsa ratione. Idem dixit S. Facultas Theol. Lov. S. Sedi per suos Deputatos teste Amplissimo D. Martino Steyaert ibi supra.

2. Sectione 5. doceo ad talem relationem non esse satis, quod opus aliquod in Deum sit referibile: negat enim illud expressè S. Augustinus; cum operire nudum (de quo in casu cum Juliano) sit indubiè ad Deum referibile: de quo tamen non in Domino gloriari, solus impius negat esse peccatum, ut ait S. Doctor.

3. Sectione 6. nego inde sequi (ut alii quidem opponunt) omnia opera Infidelium esse peccata; cujus contrarium multis doceo ex professo p. 2. fol. 117. edit. 2. etsi enim Infideles verâ fide careant, tamen juxta S. Augustinum subinde à Deo illustrari potest eorundem intellectus, ac piè moveri eorundem voluntas, & bene moraliter ita operari, ut dilucide ex S. Augustino ostendit P. Henricus De Noris in vindictis suis Augustinianis C. 3. §. 4. S. Romanæ universalis inquisitionis Qualificator &c.

Imo, si juxta aliorum placitum, omnibus etiam Infidelibus semper adsit sufficiens Dei auxilium: quid obstat, quo minus admittatur Infideles à divinâ gratiâ subinde excitari & adjuvari ad actus moraliter bonos?

4. Addo in super, & dico Conclusionem 4. ibidem: ex eo, quod peccet ille, qui opus aliquod ad Dei gloriam referre negligit, non sequitur continuo, illud opus esse peccatum propriè dictum; quod deinde exemplo S. Augustini jam dato ostendo, dum ait, non per se ipsum factum, quod est operire nudum, peccatum esse, utpote secundum se rectæ rationi conforme: sed quod in eo opere non in Domino gloriari, solus impius neget esse peccatum.

Rem

Rem illam simili exemplo declaravi ibidem, & dico; Pictor quispiam obligatur suas picturas omnes referre in Regem: pingit v. g. picturam artificiosissimam, ita tamen, ut in Regem eam non referat: et si peccet pictor ille hoc negligendo, pictura tamen non ex eo desinit esse artificiosa, nec defectus ille relationis picturam inficit. Sic voluntas nostra, quæ amorem creaturæ ad amorem Creatoris dirigere obligatur, illudque negligit, si pingat, id est, si exerceat opus aliquod de se bonum, puta operire nudum, non ideo malum est, aut peccatum, nec defectus ille relationis opus illud inficit, sed solam voluntatem, opus ad debitum finem referre negligentem, à qua voluntate alter denominatur peccare.

Quid hic rursus aliud dico, aut doceo, nisi quod docet S. Facultas Theol. Lovan. per suos deputatos, imò quàm expressè doceat S. Augustinus?

Quod verò ibi supra dicam, non esse opus illud peccatum propriè dictum, ideo dico, ut innuam veteres tale opus in Deum non relatum, subinde vocare *peccatum*, qualiter etiam tale opus vocat ibi S. Augustinus, sed impropriè ob talem defectum operi adjunctum: vel etiam *peccatum* dici posset, si opus tale sumeretur pro complexo ex tali opere, & defectu relationis debitæ: dum malum est ex singulis defectibus, bonum ex integrâ causâ.

Denique concludo, quod Gentiles quidem non peccent ponendo actum illum per se, & ex officio bonum, v. g. *operire nudum*, quod est secundum se rectæ rationi conforme; sed peccent actum illum in Deum non referendo. Bonum ergo est officium, quod Gentilis exercet; sed defectus relationis debitæ, peccatum est juxta S. Augustinum dicentem lib. 4. contra Julianum c. 3. *quidquid boni fit ab homine, & non propter hoc fit, propter quod fieri vera sapientia præcipit; et si officio videatur bonum, ipso non recto sine peccatum est.*

Et rursus hinc monet S. Doctor, & ait ibidem: *noveris itaque, non officii, sed finibus à vitiis discernendas esse virtutes. Officium est autem, quod faciendum est; finis verò propter quod faciendum est. Cum itaque facit homo aliquid, ubi peccare non videtur, si non propter hoc facit, propter quod facere debet, peccare convincitur.*

Et hanc dictam huc usque doctrinam, esse ipsam doctrinam S. P. Augustini, disertè, ac luculenter tradit P. Henricus de Noris loco supra citato.

Eandem sententiam multis continuò annis solidè ac operosè semper propugnavit in publicis scriptis, Thesibus, & disputationibus Illustrissimus Pater Le Drou, tum hic in Academiâ Lovaniensi, tum in Abbatia Parchensi: Quos Romæ modò existentes consulere possunt accusatores nostri.

Eandem

Eandem quoque sententiam secuti sunt Eximii PP. Christ. Lupus, Fervacques, Pauwens, Clenarts, Desirant, Parys, Melyn, ac demum tota PP. Augustinianorum Schola.

ANIMADVERSIO AD DICTUM ARTICULUM.

DICTÆ opinioni apponunt Accusatores nostri hanc animadversionem, & dicunt: *Dum Lovanienses Hi, uti & Macarius Havermans aiunt, sufficere relationem virtualement, per hanc intelligunt reverà actualem perpetuam, sed remissam, & sine reflexione, per cujus defectum eam distinguunt à relatione, quæ ab ipsis actualis dicitur: adeoque multum absunt Theologi isti à sententiâ S. Thomæ.*

R E S P O N S I O.

QUID per Relationem illam virtualement intelligat Sacra Facultas Theologica Lovaniensis per suos Deputatos; antea dedimus. Quid verò per relationem illam virtualement intelligatur, & ad illam requiratur juxta nos, dixi loco supracit. sect. 4. scilicet, ut ex actuali præteritâ censeatur remanere virtus ea, per quam censeatur opus ad Deum referri: adeoque, quod in agendo debeat virtus actualis intentionis præteritæ remanere.

Nec multum moramur, quomodo demum, hanc virtualement relationem vocent: quod magis ad Philosophum, quam ad Theologum dignoscitur pertinere.

Addidi tamen, quod de simili virtuali relatione docet Bellarminus l. 5. de justificat. c. 15. ex S. Bonav. in 2. dist. 41. a. 1. q. 3. *Non sufficere, ut opus virtutis referatur in Deum, si quis ad initium anni vel mensis, vel etiam diei, generali quadam intentione referat omnia sua opera futura in Deum: sed necesse esse, ut illud ipsum opus particulare, quod postea faciendum est, referatur in Deum. Tunc enim dicuntur opera virtute in Deum relata, cum intentio præcedens est vera causa operum, quæ postea fiunt.*

Denique consului cum Eximio D. Estio, in Eplst. 1. ad Cor. c. 10. dicente, *Quo magis autem ejusmodi intentio virtute maneat in actionibus nostris quotidianis, frequenter actu renovanda est.*